

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 30. september 2020

36. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

		<p>Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi</p> <p>MICHELSEN 1909</p> <p>Hafnartorg · 511 1900 · michelsen.is</p>
---	--	--

Endurgreiði bónusa

Fyrirverandi starfsmenn GAMMA fá ekki tugmilljóna kaupauka. Stjórnin hefur krafist fyrirverandi forstjóra og sjóðstjóra um að endurgreiða bónusa.

2

Mikil samlegðartækifæri

Efnahagsreikningar Lykils og Kviku smellpassa. Greinandi segir að bankinn sé með allt of mikið af því sem Lykil vanti sérlega.

4

Fjárfesti án verðhækkana

Forstjóri Landsvirkjunar telur að hægt sé að ráðast í fjárfestingar á flutningskerfi Landsnets án gjaldskrárhækkana.

6

Lærdómur Hjálmars

Gagnlegt er að deila hugmynd að sprota með öðrum. Ekki óttast að hugmyndinni verði stolið, segir stofnandi og framkvæmdastjóri GRID.

10

Axlabandakenningin

„Ein smæsta mynt í heimi þarf að stökkva hærra en hinar stærri. Ísland getur ekki leyft sér sömu hluti og Japan og Bandaríkin,“ segir Agnar Tómas Möller.

14

Tífalda veltuna

Controlant safnaði rúmlega 2 milljörðum króna í hlutfjárukningu. Samningar við lyfjarisa tífalda veltuna upp í 4 milljarða króna á tveimur árum. → 8-9

 Það sem við bjuggumst við að myndi gerast á næstu tveimur árum er að fara að gerast á 6-12 mánuðum.

FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir á opticalstudio.is
og í síma 511 5800

Optical Studio
SMÁRALIND · HAFNARTORG · KEFLAVÍK

Hlutafjárútboð Reita

Forgangsréttar- og almennt útboð 20.—21. október

Þann 28. september ákvað stjórn **Reita fasteignafélags hf.** („Reita“) að nýta heimild þá sem **hluthafafundur 22. september 2020** veitti henni til að hækka hlutafé félagsins um allt að 120.000.000 hluti. Fékk stjórn heimild til að ákvarða útboðsgengi hluta, áskriftar- og greiðslufresti og sölureglur útboðsins að öðru leyti.

Heildarfjöldi útgefinna hluta í Reitum er 658.476.201 kr. og hyggst félagið gefa út 120.000.000 nýja hluti til viðbótar. Hver hlutur er 1 króna að nafnverði. Viðskipti með hina nýju hluti verða í kerfum Nasdaq Iceland undir auðkenninu REITIR (ISIN: IS0000020352).

Hlutafjárhækkunin mun fara fram á grundvelli almenns hlutafjárútboðs til að safna áskriftum að hinum nýju hlutum þar sem hluthafar Reita njóta forgangs að hinum nýju hlutum, en að forgangsrétti frágengnum verða hinir nýju hlutir boðnir almennum fjárfestum í almennu útboði sem fram fer samhliða forgangsréttarútboðinu.

Útboð 20.—21. október 2020

Ákveðið hefur verið að útboðið fari fram dagana 20. og 21. október 2020. Stærð útboðsins nemur 120.000.000 hlutum eða sem nemur 18,22% af útistandandi hlutafé í félaginu. Heildarsöluandvirði útboðsins mun nema 5.160 milljónum króna, fáiast áskrift að öllum þeim hlutum sem boðnir eru til sölu í útboðinu. Áætlaður kostnaður félagsins vegna hækkunar hlutafjárins er um 65 milljónir króna.

Allir hlutir í útboðinu verða seldir á sama útboðsgengi sem verður 43 kr. á hlut eða sem samsvarar 4% afslætti af dagslokaverði hlutabréfa Reita á Aðalmarkaði Nasdaq Iceland hf. þann 28. september 2020. Forgangsréttarhafar að hinum nýju hlutum Reita eru þeir aðilar sem skráðir eru í hlutaskrá Reita hjá Nasdaq verðbréfamiðstöð í lok dags þann 19. október 2020 og þeir aðilar sem fengið hafa forgangsrétt framseldan til sín samkvæmt reglum útboðsins.

Seljandi mun fyrst úthluta hinum nýju hlutum til þeirra aðila sem njóta forgangsréttar. Verði enn nýjum hlutum í Reitum óúthlutað eftir úthlutun til forgangsréttarhafa, verður þeim úthlutað í almenna útboðinu og mun útgefandi ákveða einhliða hvernig úthlutun þessara hluta verður háttað.

Gert er ráð fyrir að niðurstöður útboðsins verði birtar opinberlega í lok dags 21. október 2020. Eindagi kaupverðs í útboðinu er áætlaður þann 28. október 2020 og er gert ráð fyrir að hinir nýju hlutir verði teknir til viðskipta og að viðskipti með þá hefjist eigi síðar en 16. nóvember 2020.

Arctica Finance hf. hefur umsjón með útboðinu og er einnig söluaðili í útboðinu ásamt Íslandsbanka hf.

Helstu skilmálar útboðsins:

- Engin lágmarksfjárhæð er á áskriftum í forgangsréttarútboðinu
- Hver áskrift í almenna útboðinu skal vera að lágmarki 100.000 kr.
- Nálgast má áskriftarform á vef Arctica Finance hf. (www.arctica.is/reitir-utbod) og vef Íslandsbanka hf. (www.islandsbanki.is/reitir-utbod) frá 20. október 2020 kl. 10.00 (GMT) til 21. október 2020 kl. 16.00 (GMT)
- Aðstoð vegna útboðsins má nálgast hjá Arctica Finance í síma 513 3300 milli kl. 10.00 og 16.00 dagana 20. október og 21. október 2020 og á tölvupóstfanginu reitir@arctica.is.

Minnt er á að fjárfesting í hlutabréfum felur í sér áhættu og að áskrift í útboðinu er bindandi. Fjárfestar eru hvattir til að kynna sér vel upplýsingar um Reiti og skilmála útboðsins í lýsingu Reita sem áætlað er að birta þann 9. október 2020 og er sérstaklega bent á kafla um áhættuþætti, bæði er varðar rekstur Reita og almenna áhættu sem er samfara því að fjárfesta í hlutabréfum.

Nánari upplýsingar

Nánari upplýsingar um Reiti, hlutabréf félagsins og skilmála útboðsins má finna í lýsingu félagsins sem áætlað er að gefin verði út 9. október 2020 og verður birt á www.reitir.is/fjarfestar. Þar má nálgast lýsinguna lögum samkvæmt frá birtingu hennar.

Stjórn Reita fasteignafélags hf.

Efnahagsreikningar sem smellpassa

Mikil samlegðartækifæri geta falist í því að sameina Kviku og Lykil. Greinandi segir bankann með allt of mikið af því sem Lykil vanti sárlega. Forstjóri Kviku væntir niðurstöðu eftir eftir fjórar til sex vikur. Forstjóri TM segir kaupin stytta félaginu leið.

Hörður Egiðsson
hordur@frettabladid.is
Þorsteinn Friðrik
Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Það liggur í augum uppi að efnahagsreikningar Lykils og Kviku smellpassa. Þetta er hið fullkomna hagsmunahjónaband,“ segir Snorri Jakobsson, greinandi hjá Jakobsson Capital.

„Annars vegar ertu með efnahagsreikning Kviku banka sem hefur of mikla skammtímafjármögnun á breytilegum vöxtum. Þeir eru í vandræðum með að koma fjármagni í arðbæran farveg. Hins vegar ertu með Lykil sem er með mikið ójafnvægi í efnahagsreikningi sínum og vantar einmitt það sem Kvika hefur, það er að segja, skammtímafjármögnun á breytilegum vöxtum.“

A mánudagskvöldið upplýstu TM og Kvika banki að hefja ætti viðræður um sameiningu félaganna á þeim forsendum að hluthafar TM fengu 55 prósent hlut í sameinuðu félagi. Samruninn myndar sjötta stærsta félagið í Kauphöllinni með markaðsvirði upp á 48 milljarða króna miðað við gengið í gær. Sameinað félag verður því álíka stórt og smásöluþyrirtækið Festi.

Kvika hafði hækkað um 6,7 prósent þegar markaðurinn lokaði í gær og TM um 4,6 prósent. Mikil viðskipti voru með bréf Kviku, alls 1.300 milljónir króna, og þar á meðal voru stök viðskipti upp á 550 milljónir króna.

Sigurður Viðarsson, forstjóri TM, segir að langstærsta tækifærið felist í hagstæðari fjármagnskostnaði. „Það er ekkert launungarmál að Lykill hefur verið með frekar óhagkvæma fjármögnun sem er í formi markaðsfjármögnunar og lánaða,“ segir Sigurður og bendir á að Kvika sé aftur á móti með innlán og mun lægri fjármagnskostnað. Með sameiningu náist veruleg samlegð.

Marinó Örn Tryggvason, forstjóri Kviku banka, nefnir einnig að samlegðaráhrifin náist fram með því að sameina Lykil og þá útlánastarfsemi sem fyrir er í Kviku banka. „Þar séu til staðar innviðir og aukin tækifæri til að vaxa enn frekar og ná fram betri fjármögnun á markaði,“ segir Marinó. Hann á ekki von á því að samruninn leiði til mikillar fækkunar á starfsfólki.

„Stóru tölurnar í samlegðaráhrifunum liggja ekki þar,“ útskýrir Marinó, enda sé í grunninn ekki mikil samlegð fölgín í því að sameina tryggingarekstur og bankastarfsemi. „Með því að bæta við tryggingastarfsemi er hins vegar ljóst að markhópur Kviku banka verður stærri og við getum farið að keppa við bankana í fleiri verkefnum en áður.“

Aðspurður segir Marinó að ekki hafi verið rætt um hvernig

Kvika banki hafði hækkað um 6,7 prósent í gær þegar hlutabréfamarkaðir lokuðu, en TM hækkaði um 4,6 prósent. FRÉTTABLAÐIÐ/EYÞÓR

Við erum að stytta okkur leið í átt að því að fjölga tekjulindum og skjóta fleiri stöðum undir rekstur sameinaðs félags.

Sigurður Viðarsson
forstjóri TM

yfirstjórn sameinaðs félags verði skipuð. Þá væntir hann þess að niðurstaða viðræðna liggja fyrir eftir fjórar til sex vikur en hann telur yfirgnæfandi líkur á því að samruninn nái fram að ganga. „Það kæmi mér verulega á óvart ef hluthafar myndu ekki taka vel í samruna sem felur í sér eins mikla samlegð og við væntum,“ segir Marinó.

Eins og greint var frá í Markaðinum hafnaði Kvika banki skriflegri beiðni stjórnenda TM undir lok júní um að hefja formlegar sameiningarviðræður. Þær áttu, samkvæmt tillögum TM, meðal annars að grundvallast á þeim skilmálum

Samantöl (m.kr.)

	Kvika	TM
Markaðsvirði	22.794	28.019
Eignir	113.070	41.354
Eigið fé	16.668	17.351
Hagnaður 2019	2.660	1.866

að tryggingafélagið yrði metið á nokkuð hærra verði en fjárfestingabankinn við mögulegan samruna félaganna. Stjórn Kviku taldi hins vegar engar forsendur til að hefja formlegar viðræður á þeim grunni.

Skiptihlutföllin hafa batnað litillega miðað við þær tillögur að samrunaviðræðum sem TM lagði fram í sumar. Það helgast af því að markaðsvirði Kviku hefur hækkað meira á tímabilinu en markaðsvirði TM.

Stjórn Kviku kom saman til fundar á mánudagsmorgni þar sem samþykkt var að leggja fram skriflegt til boð til TM síðar þann dag um viðræður um sameiningu. Eftir því sem Markaðurinn kemst næst var aðdragandinn frekar skammur en dagana á undan höfðu átt sér stað óformleg samtöl milli stjórnarmanna í TM og Kviku og eins stærstu hluthafa tryggingafélagsins. Stjórn TM mun hafa komið saman seinnipart mánudags og samþykkt

Með því að bæta við tryggingastarfsemi er ljóst að [...] við getum farið að keppa við bankana í fleiri verkefnum en áður.

Marinó Örn
Tryggvason,
forstjóri Kviku

tillögur Kviku um viðræður. Sigurður Hannesson er stjórnarformaður Kviku en Örvar Kjærnested stjórnarformaður TM.

Spara tíma og peninga

Kaup TM á Lykli gengu endanlega í gegn í byrjun ársins en yfirlýst áform tryggingafélagsins höfðu verið að sækjast eftir viðskiptabankaleyfi fyrir Lykil þannig að félagið, sem hefur að stærstum hluta verið að bjóða upp á fjármögnun bíla og atvinnutækja, gæti byrjað að bjóða upp á innlán.

„Við erum að stytta okkur leið í átt að því að fjölga tekjulindum og

skjóta fleiri stöðum undir rekstur sameinaðs félags og þannig draga úr hagsveifluáhrifum. Kvika er uppsettur viðskiptabanki með markaðsviðskipti, fyrirtækjaráðgjöf og stóra eignarstýringarstarfsemi sem hefur skilað góðri arðsemi,“ segir Sigurður hjá TM.

Lykill hefur hins vegar ekki enn fengið viðskiptabankaleyfi. Spurður hvort ferlið að því að gera Lykil að viðskiptabanka hafi verið flóknara en gert hafði verið ráð fyrir segir Sigurður að svarið sé bæði já og nei. „Lykill var kominn mjög langt í ferlinu en það eru alls konar hlutir sem eru bæði dýrir og tímafrekir, til dæmis tengingar við Reiknistofu bankanna. Við erum með þessu að stytta okkur leið og spara kostnað.“

Þá segir Sigurður að fyrirkomulagið sem viðræðurnar byggjast á, það er að TM verði dótturfélag Kviku banka og að Lykill renni inn í Kviku, sé betur til þess fallið að ná fram hagræðingu í fjármagnskostnaði heldur en það sem TM lagði upp með eftir kaupin á Lykli. Fyrirhugað var að TM yrði eignarhaldsfélag yfir tveimur dótturfélögum; einu utan um tryggingar og öðru utan um fjármögnun.

Icelandair Hotels töpuðu 757 milljónum króna

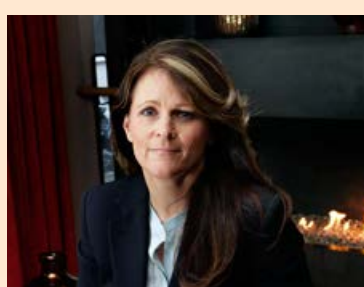
Icelandair Hotels töpuðu 757 milljónum króna fyrir skattaárið 2019. Árið áður hagnaðist samstæðan um 240 milljónir króna. Tapið í fyrra skýrist af auknum afskriftum og fjármagnskostnaði. Í fyrra voru leigugeignir afskrifaðar fyrir 1,6 milljarða króna. Auk þess jukust fjármagnsgjöld í 1,2 milljarða króna en voru 156 milljónir króna árið áður.

Samstæðan færði árið 2019 í fyrsta sinn leiguskuldir í efnahags-

reikning og á móti leigugeign í samræmi við reikningsskilastadalinn IFRS 16. Hefði samstæðan ekki gert upp eftir IFRS 16 hefði tapið fyrir skatta numið 403 milljónum króna, að því er fram kemur í ársreikningi.

Hlutfé var aukið um 3,2 milljarða króna í fyrra. Eiginfjárlutfallið var 14 prósent við árslok. Tekjurnar stóðu í stað á milli ára og námu 12,2 milljörðum króna.

Hagnaður samstæðunnar fyrir fjármagnsliði, afskriftir og skatta

Magna P. Hjálmaradóttir, framkvæmdastjóri Icelandair Hotels.

jökst á milli ára í 2,7 milljarða króna árið 2019 úr 958 milljónum króna árið áður.

Berjaya Land Berhad, sem er skráð á hlutabréfamarkað í Malasíu, keypti 75 prósent hlut í Icelandair Hotels af Icelandair Group. Lokagreiðslan var innt af hendi í apríl síðastliðnum og voru hlutabréfin afhent í kjölfarið. Kaupverðið var 45,3 milljónir Bandaríkjadala, eða 6,5 milljarðar króna. Efnahags-hremmingar vegna COVID-19 lækk-

uðu kaupverðið um 18 prósent.

Stofnandi og stjórnarformaður malasíska fyrirtækisins er Vincent Tan. Hann á velska knattspyrnu-liðið Cardiff sem leikur í ensku úrvalsdeildinni.

Tryggvi Þór Herbertsson, fyrrverandi þingmaður, tók við sem stjórnarformaður samstæðunnar eftir kaup malasíska fyrirtækisins.

Icelandair Hotels fékk nýverið 1,2 milljarða brúarlán frá Arion banka með 70 prósent ríkisábyrgð. – hvj

GEFÐU STARFSFÓLKI UPPLIFUN Í ÖSKJU

SÉRHÖNNUM OG SÉRMERKJUM STARFSMANNAGJAFIR MEÐ UPPLIFUN AÐ ÞÍNU VALI

Hafðu samband og við útbúum persónulega starfsmannagjöf með kveðju frá fyrirtækinu, í þeim verðflokki sem þú óskar.

Telur mögulegt að Landsnet fjárfesti í flutningskerfi án gjaldskrárhækkana

Samkvæmt kerfisáætlun Landsnets eru fjárfestingar upp á 90 milljarða króna á döfinni á næstu tíu árum. Forstjóri Landsvirkjunar telur að hægt sé að ráðast í fjárfestingarnar án gjaldskrárhækkana, ef forsendum reiknireglu um fjármagnskostnað Landsnets verður breytt. Forstjóri Landsnets segir málið ekki í höndum fyrirtækisins. HS Orka hyggur á stækkun virkjunar við Svartsengi.

Þórður
Gunnarsson
thg@frettabladid.is

Hægt er að byggja upp flutningskerfi Landsnets án þess að það þurfi að leiða til mikilla gjaldskrárhækkana á næstu árum. Til að svo megi verða þarf að dreifa fjárfestingum fyrirtækisins yfir lengri tíma. Öllu mikilvægara er þó að breyta reiknireglu Orkustofnunar um veginn fjármagnskostnað Landsnets, sem myndar grundvöll verðlagningar fyrirtækisins. Þetta er mat Harðar Arnarsonar, forstjóra Landsvirkjunar.

Í síðustu viku sagði Bjarni Bjarnason, forstjóri Orkuveitu Reykjavíkur, að óráðlegt væri að Landsnet réðist í fjárfestingar upp á 90 milljarða króna á næstu 10 árum til uppbyggingar á flutningskerfi raforku á Íslandi. „Sumir stórnotendur rafmagns á Íslandi eru þegar við sársaukamörk þegar kemur að raforkukostnaði og það er einsýnt að hækkandi flutningskostnaður myndi þýða minni kaup á raforku. Þá þarf Landsnet að hækka verðskrána, sem myndi enn frekar draga úr eftirspurn. Þarna gæti myndast spírall sem ekki endaði vel,“ sagði Bjarni í síðustu viku.

Hörður telur að Landsnet geti byggt upp flutningskerfið án þess að hækka gjaldskrá: „Gjaldskráin er of há sem stendur. Það sýnir sig auðvitað best í því að arðsemi Landsnets er töluvert meiri en Landsvirkjunar, en það markast af því að tekjumörk Landsnets eru metin of hátt.“

Landsvirkjun sendi Orkustofnun síðast erindi vegna reiknireglu vegins fjármagnskostnaðar Landsnets fyrr á þessu ári. Í erindi Landsvirkjunar kemur fram að álag sem lagt er ofan á áhættulausa vexti í Bandaríkjadöllum miðast við tíu ára hlauðandi meðaltal skuldatriyggingaálags (CDS) Íslands með tveggja ára töl. „Hið langa meðaltal aftur í tímann gerir það að verkum að áhrifa frá árunum eftir efnahagsfallið 2008 gætir enn í CDS álaginu. Núverandi notendur flutningskerfisins njóta því ekki góðs af lægra CDS undanfarin ár. Í tilfelli Landsnets þá er langstærstur hluti þeirra lána tekinn á síðustu árum og ber ekki þessi sögulegu CDS meðaltöl,“ segir í erindi Landsvirkjunar til Orkustofnunar.

Landsvirkjun bendir jafnframt á að sé litið til raunverulegs vaxtakostnaðar Landsnets, hafi munurinn á honum og reiknuðum, vegnum fjármagnskostnaði samkvæmt Orkustofnun, legið á bilinu 1,9 til 3,4 prósent á árunum 2011 til 2019. „Þetta ofmat á vaxtakostnaði Landsnets má rekja til þeirrar aðferðafræði sem er skilgreind í reglugerðinni [...] Þetta svigrúm leiðir til þess að gjaldskrá Landsnets verður óþarflega há, enda er raunverulegur vaxtakostnaður fyrirtækisins mun lægri.“

Loks er bent á í erindi Landsvirkjunar að verðskrá Landsnets byggji á „á 10 ára gömlum veruleika hrunáranna, í stað þess að taka mið af markaðsaðstæðum eins og þær eru núna.“

Af þessum sökum er ávöxtunarkrafan á eigið fé Landsnets um 9,1 prósent, en til samanburðar bendir Landsvirkjun á að íslenskra ríkið

Landsvirkjun segir í erindi sínu til Orkustofnunar að raunverulegur fjármagnskostnaður Landsnets sé miklu lægri en stofnunin áætlar.

Við getum alltaf keppt á sterkum grundvelli til lengri tíma þó að markaðsaðstæður séu erfiðar núna.

Tómas Már
Sigurðsson, for-
stjóri HS Orku

geri 7 til 8 prósent ávöxtunarkröfu á Landsvirkjunar í Bandaríkjadöllum og 6,5 prósent kröfu í krónum á Íslandsbanka og Landsbanka. Síðastnefndu þrjú fyrirtækin eru þó öll í samkeppnisrekstri, ólíkt Landsneti. „Landsvirkjun telur tímabært að endurskoða forsendur tekjuramma sérleyfishafa [innsk. Landsnets] með það að markmiði að aðlagja þær að þeim veruleika sem íslenskur raforkumarkaður býr við. Að öðru óbreyttu er hætt við að samkeppnishæfni íslenskra orkufyrirtækja verði verulega skert.“

Vilja meiri sveigjanleika

Guðmundur Ingi Ásmundsson, forstjóri Landsnets, segir að ávöxtunarkrafa eiginfjár Landsnets sé ákvörðuð af öðrum en fyrirtækinu sjálfu. „Auðvitað höfum við haft okkar skoðanir á þessu, en það er Orkustofnun sem ákveður þetta,“ segir hann. Guðmundur bendir á að uppbygging flutningskerfis raforku sé langtímaværkefni, en jafnframt séu fyrir hendi skýr markmið um að halda gjaldskrá stöðugri. „Á síðustu árum hefur gjaldskrá flutnings til stórnotenda lækkað að raunvirði. Þegar það

koma sveiflur eins og við sjáum nú í tenglum við COVID-19, þá er auðvitað tilefni til að skoða hvort eigi að búa þannig um hnútana að Landsnet hafi meira svigrúm til að bregðast við aðstæðum.“ Landsnet geti flutt innheimtu tekna um allt að 10 prósent milli ára til að bregðast við breyttum aðstæðum á mörkuðum, en fram til ársins 2011 var svigrúmið töluvert meira.

Hvað varðar reiknaðan, veginn fjármagnskostnað Landsnets, þá segir Guðmundur að núverandi fyrirkomulag hafi búið til nauðsynlegan stöðugleika í rekstri Landsnets. „Það má auðvitað deila um hvort notkun meðaltals CDS-álags til 10 ára sé besta leiðin, en eftir því sem ég best veit er þessi áætlaði, vegni fjármagnskostnaður sambærilegur við það sem gerist erlendis. Núverandi reikniregla vinnur auðvitað með okkur þegar er vaxtalækkunarfasi um heim allan, en það snýst svo við þegar vextir fara að hækka á ný. En lyklatríðið fyrir okkur er að sá stöðugleiki sem við höfum haft í rekstrinum síðan núverandi reikniregla var tekin upp hefur skipt sköpum.“

Ótekin orka ekki óseld

Samorka, samtök orku- og veitufyrirtækja Íslandi, sendi frá sér greiningu á dögnum um að virkja þyrfti töluvert mikið á næstu þremur áratugum svo að orkuskipti á Íslandi geti átt sér stað og að vægi hreinnar orkugjafa yrði aukið sem skyldi, einkum í samgöngum. Í samtali við Fréttablaðið hélt Bjarni Bjarnason því fram að næg orka væri til staðar á Íslandi til að knýja allan bílafloata landsmanna með rafmagni, enda kallaði það á um það bil 3,5 prósent af því rafmagni sem framleitt er í

[Eftir því sem ég best veit er þessi áætlaði, vegni fjármagnskostnaður sambærilegur við það sem gerist erlendis.

Guðmundur Ingi
Ásmundsson,
forstjóri Lands-
nets

dag á Íslandi. Í augnablikinu væri um það bil 7,5 prósent umframagn í kerfinu.

Hörður segir mikilvægt að gera greinarmun á óseldri og ótekinni orku úr íslenska raforkukerfinu. „Við erum skuldbundin til að afhenda þá orku sem hefur verið samið um. Þó að það sé umframorka í kerfinu núna, vegna þess að viðskiptavinir eru ekki að fullnýta samninga sína, þá getum við ekki afhent hana nýjum viðskiptavinum. Á árinu 2018 var raforkukerfið á Íslandi fullselt, það er ekki lengra síðan en þá. Síðan hefur skollid á kreppa sem kemur mjög niður á allri hrávöruframleiðslu og stóriðjan á Íslandi er ekki undanskilin þar. Þó að það sé tímabundin niðursveifla í orkunotkun nú, er ég mjög bjartsýnn á raforkueftirspurn á Íslandi til lengri tíma litið og tel að eftirspurn muni aukast á næstu árum og áratugum.“

Tómas Már Sigurðsson, forstjóri HS Orku, tekur í svipaðan streng: „Það er dýfa í eftirspurn núna, enda eru tvö kísilver úti og gagnaverin hafa dregið mjög úr orkukaupum sínum. Gagnaverin eru kvik og elta bara lægsta kostnaðinn og geta fært

sig hratt a milli landa, enda endurnýja þau allan tækjabúnað á 18 mánaða fresti að jafnaði. Ég held að til lengri tíma ættum ekki að elta við slíka viðskiptavini.“

Tómas segir að nákvæmlega núna sé orkuverð á Íslandi ekki samkeppnishæft við ákveðin önnur svæði, eins og til dæmis Noreg og Svíþjóð. „Þar hefur átt sér stað ákveðin offjárfesting í raforkuframleiðslu og þar að auki er vatnsstaðan í uppistöðulöngum hærrí en hún hefur verið í mörg ár. Það ýtir verðinu niður til skemmri tíma. En það er hættulegt að taka alltaf punktstöðu og taka langtímaákvörðun út frá skammtímastöðu. Rétt eins og þegar menn tóku punktstöðuna 2018, sáu verðin í Noregi og töldu sig geta rukkað herra verð hér heima, er ekki rétt að taka aftur punktstöðu núna og taka afdrifaríkar ákvarðanir út frá því. Við getum alltaf keppt á sterkum grundvelli til lengri tíma þó að markaðsaðstæður séu erfiðar núna.“

Svartsengi stækkað

HS Orka tilkynnti nýlega að fyrirætlud væri stækkun á uppsettu afli Reykjanesvirkjunar úr 100 megavöttum í 130. Stækkunin snýr að því að nýta betur affallsvarma núverandi virkjunar og því ekki þörf á nýjum borholum. Samkvæmt útboðsgögnum HS Orku eru verklok áætluð síðla árs 2022. „Eftir að vinnunni við Reykjanesvirkjun lýkur ætlum við að ráðast í stækkun á Svartsengi líka. Við teljum okkur geta bætt við 30 megavöttum af uppsettu afli þar, sem myndi auka afkastagetu um líðlega 40 prósent. Þar verður gömlum túrbínunum skipt út fyrir nýjar til að nýta borholurnar betur.“

Enginn tími fyrir bókhaldið?

Með nýjum rafrænum lausnum sjáum við um bókhald þitt á einfaldan og öruggan hátt meðan þú sinnir rekstrinum og hefur góða yfirsýn yfir stöðuna.

Taktu skrefið inn í framtíðina með okkur, útvistaðu bókhaldinu og njóttu þess að hafa meiri tíma fyrir þig.

Sjá nánar á www.pwc.is/bokhald

PwC | Bókhald & laun | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðipjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvolsvöllur | Vestmannaeyjar

Gísli Herjólfsson, framkvæmdastjóri, og Guðmundur Árnason, fjármálastjóri, hafa í nógu að snúast til að ráða við stóraukin umsvif. FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Controlant lykilbirgir hjá lyfjarisum

Mikil eftirspurn var eftir þátttöku í hlutafjárútgáfu Controlant. Söfnuðu rúmlega tveimur milljörðum króna í stað eins. Samningar við lyfjafyrirtæki tífalda veltuna upp í 4 milljarða króna á tveimur árum. Lykilþáttur í dreifingu bóludefnis gegn COVID-19.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Hátæknifyrirtækið Controlant hefur gengið frá hlutafjárútgáfu upp á meira en 2 milljarða króna, sem ætlað er að renna stóðum undir fáheyrðan tekjuvöxt. Samningar, sem Controlant hefur gert við alþjóðlega lyfjarisum og varða meðal annars dreifingu á bóludefni gegn COVID-19 á heimsvísu, verða til þess að fyrirtækið tífaldar veltu sína á tveimur árum.

Controlant hefur þróað hugbúnaðar- og vélbúnaðarlausnir til að fylgjast með vörum í flutningi og halda uppi rauntímaeftirliti á allri virðiskæðjunni, svo hægt sé að fylgjast með ástandi og staðsetningu vörunnar hvar sem er í heiminum. Íslenska fyrirtækið

Sjóvá og VÍS bætast í hópinn

Tryggingafélagin Sjóvá og VÍS voru á meðal þeirra stofnanafjárfastra sem komu nýir inn í hluthafahóp Controlant eftir hlutafjárútgáfunna. Samlagssjóðir Frumtaks Ventures eru stærsti hluthafi hátæknifyrirtækisins. Aðrir stórir hluthafar í Controlant eru enn fremur fjárfestingafélagið TT Investments, sem er meðal annars í eigu Baldurs Guðlaugssonar, fyrrverandi ráðuneytis-

stjóra, og Kjartans Gunnarssonar, fyrrverandi framkvæmdastjóra Sjálfstæðisflokksins, Gísli Herjólfsson, framkvæmdastjóri og einn stofnenda Controlant, eigendur Málningar, fjárfestarnir Magnús Magnússon og Magnús Pálmi Örnólfsson, Bessi Gíslason lyfjafræðingur og Ingi Guðjónsson, stjórnarformaður og einn eigenda Lyfju, svo nokkur dæmi séu nefnd.

hafði fyrr á árinu gefið út breytlegt skuldabréf að fjárhæð 1.250 milljónir króna.

„Skuldabréfinu var ætlað að fjármagna innleiðingu á lausninni hjá okkar helstu viðskiptavinum og koma okkur á góðan stað fyrir næstu hlutafjárútgáfu. Svo gerist það í sumar að áætlanir okkar snarbreytast. Það sem við bjugg-

umst við að myndi gerast á næstu tveimur árum er að fara að gerast á 6-12 mánuðum. Þess vegna þurftum við að flýta næstu hlutafjárútgáfu og við gengum frá henni núna í september,“ segir Guðmundur Árnason, fjármálastjóri Controlant, í samtali við Markaðinn.

Stjórnendur Controlant, í samstarfi við Arion banka, lögðu upp

með að sækja 1 milljarð króna, en niðurstaðan varð sú að félaginu bárust áskriftir að fjárhæð rúmlega 2 milljarðar króna. Ákveðið var að stækka hlutafjárútbodðið í samræmi við eftirspurnina.

Hlutafjárútgáfan skiptist nokkurn veginn til helminga, að sögn Guðmundar. Núverandi hluthafar tóku helming og nýir hluthafar hinn. Þeirra á meðal eru bæði stofnanafjárfastrar og einkafjárfastrar. „Við erum að fá stofnanafjárfastra í hópinn, sem eru almennt ekki að fjárfesta í félögum eins og Controlant. Það sýnir hversu mikla trú fjárfestar hafa á félaginu,“ segir Guðmundur. Alls hafa fjárfestar lagt Controlant til rúmlega 6 milljarða króna frá stofnun þess.

„Við vorum með rétt um 400 milljóna króna veltu á síðasta ári og hún stefnir í um 1 milljarð á þessu ári. Miðað við þá samninga sem við höfum gert, erum við að horfa fram á veltu upp á 4-5 milljarða króna á árinu 2021,“ segir Guðmundur.

Hann bætir við að starfsmenn fyrirtækisins séu í dag um 100 talsins, en verði líklega hátt í 200 í lok næsta árs.

Miðpunktur í dreifingu bóludefnis

Samningar við nokkur af stærstu lyfjafyrirtækjum heims, standa undir mestum hluta af væntri tekjuútgáfu Controlant, sem verður í lykilhlutverki í dreifingu á bóludefni gegn COVID-19, sem viðskiptavinir Controlant stefna að því að hefja framleiðslu og dreifingu á, fyrir lok árs og fyrirpart næsta árs.

„Það eru heimliklar áskoranir í dreifingu bóludefna. Sum þeirra þarf að flytja og geyma í djúpfrosti, mínus 80 gráðum, og þola ekki nema nokkra daga utan þess. Þetta verður því ekki hefðbundin dreifing þar sem vörum er dreift til dreifimiðstöðva, þaðan til heilsala og síðan heilsugæsla. Sendingarnar þurfa að fara beint frá framleiðanda til endastaða, þar sem bóludefning-

Ætluð sóun lyfja vegna hitastigsfrávika nemur um þrjátíu og fimm milljörðum Bandaríkjadala á heimsvísu. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Svana tók við stjórnarformennsku

Svana Gunnarsdóttir, Kristín Friðgeirsdóttir og Frosti Ólafsson, voru kjörin ný í stjórn hjá Controlant í sumar. Þau tóku sæti Eggerts Claessen, sem er fjárfestingastjóri Frumtaks, Baldurs Guðlaugssonar og Bessa Gíslasonar.

Svana, sem verður stjórnarformaður Controlant, er framkvæmdastjóri Frumtak Ventures. Félagið rekur Frumtakssjóðina, sem eru stærstu hluthafar í Controlant. Kristín er

stjórnendaráðgjafi, prófessor við London Business School og fyrrverandi stjórnarformaður Haga. Frosti Ólafsson er fyrrverandi framkvæmdastjóri ORF líftækni og Viðskiptaráðs, en starfar í dag sem sjálfstæður ráðgjafi, auk þess að sitja í stjórn Íslandsbanka og Háskólans í Reykjavík.

Auk þeirra sitja áfram í stjórn Ingi Guðjónsson, lyfjafræðingur og fjárfestir, og Trausti Þórmundsson, einn stofnenda Controlant.

Okkar lausn verður miðpunkturinn í því að halda utan um dreifingu þessara bóluafna um allan heim.

Gísli Herjólfsson, framkvæmdastjóri Controlant

Hvernig skiptist starfsemin?
„Rekstur og þróun er fyrst og fremst á Íslandi og þar eru flestir starfsmenn. Við erum að fjölga starfsmönnum í Bandaríkjunum og Evrópu í takt við fjölgun viðskiptavina. Þetta eru að miklu leyti viðskiptastjórar, sem eru staðsettir nálægt viðskiptavinum og sinna þeim.“

Er lyfjageirinn á Íslandi að taka við sér?

„Já, mér sýnist það. Það er frábært að sjá uppganginn hjá Alvotech og plön þeirra varðandi framleiðslu og dreifingu frá Íslandi. Ég held að þetta sé eitt af lykilyfirráðgjafum í því að byggja upp hátækniönd á Íslandi á næstu árum. Og það hefur sýnt sig að svona fyrirtæki hafa afleið áhrif. Þau skapa grundvöll fyrir önnur fyrirtæki sem sinna þeim og þjónusta.“

Það er einnig ánægjulegt að sjá starfsemi Actavis fá nýtt líf hjá Coripharma. Íslenskt samfélag þarf að halda áfram að renna stóðum undir þessa atvinnugrein, sem og aðrar hátæknigreinar, með því að mennta fólk sem getur unnið við sérhæfð störf í þessum geirum. Við þurfum einnig að tryggja umhverfi sem er til þess fallið að láða til okkar sérhæft starfsfólk að utan.“

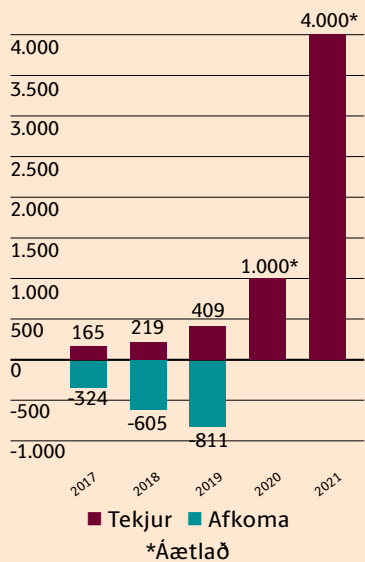
Gjá í fjármögnun

Uppbygging á rekstri Controlant hefur verið fjármagnsfrök en á síðustu þremur árum nemur uppsafnað tap félagsins 1.740 milljónum króna. Guðmundur segir áætlanir gera ráð fyrir að félagið byrji að skila hagnaði á næsta ári.

„Það er ákveðin gjá í fjárfestinga-umhverfi nýsköpunarfyrirtækja á Íslandi. Það eru engir vaxta-sjóðir sem fjárfesta í félögum sem eru orðin of stór fyrir vísisjóði (e. venture capital), en eru ekki komin með jákvætt sjóðsstreymi. Fyrstu árin sóttum við í vísisjóði, sem hafa stutt félagið vel, en fjármagnsþörfin í dag er langt umfram það sem þessir sjóðir geta fjárfest í einu fyrirtæki. Þar með þurfum við að stækka fjárfestahópinn töluvert til þess að geta sótt nægilegt fjármagn og höfum fengið inn fjársterka hluthafa síðustu ár sem hafa stutt félagið vel til að standa undir þeim vexti sem fram undan er.“

Annaðhvort verða félög því að sækja til slika aðila eða sækja fjármagn til erlendra sjóða. Það væri frábært að sjá umhverfi fyrir vaxtarfjárfestingar þróast lengra á Íslandi í framtíðinni, til að renna frekari stóðum undir uppbyggingu næstu kynslóða hátækniyrirtækja og feta þar með í fótspor fyrirtækja eins og Marels, Össurar og CCP.“

Tekjur og afkoma Controlant (millj. kr.)

loks í Bandaríkjunum.

„Það má segja að Controlant hafi farið á flug fyrir þremur árum þegar við ákváðum að breyta um stefnu. Þá breyttum við viðskiptalíkaninu þannig að við seljum áskriftir að þjónustu í stað þess að selja vélbúnað og við byrjuðum að leggja áherslu á stóru lyfjafyrirtækin, sem sjá um dýra lyfjadreifingu um allan heim. Um þetta leyti byrjar vöktun á lyfjum að fara í gegnum stafræna byltungu og við töldum að okkar lausn gæti verið leiðandi á þeim markaði,“ segir Gísli.

Árangurinn spyrst út

Tveir atburðir urðu til þess að ýta enn frekar undir vöxt Controlant, sem hefur landað samningum við sex af stærstu lyfjafyrirtækjum heims. Lyfjarisinn Allergan greindi frá því á ráðstefnu á síðasta ári að tæknilausn íslenska fyrirtækisins hefði bjargað 50 milljónum dala sendingum á fyrstu þremur mánuðunum eftir að lyfjaframleiðandinn hóf að prófa lausnina. Ákvörðun um innleiðingu var því auðveld.

„Árangurinn spyrst út og við erum komin á þann stað að stórfyrirtæki leita til okkar að fyrra bragði. Þeir sem eru á annað borð að skipta um birgi eru að koma yfir til okkar,“ segir Guðmundur.

Þá hefur kórónafaraldurinn aukið vitund um mikilvægi þess að hafa góða sýn yfir virðiskeðjunum.

„Það hefur orðið mikil röskun á flutningskeðjum heimsins. Flugfrakt hefur dregist verulega saman og fyrirtæki þurfa að hafa góða yfirsýn yfir flutningskeðjuna. Okkar lausn, sem er ekki einungis vöktun á hitastigi heldur upplýsingakerfi fyrir alla aðfangakeðjuna, skilar því verulegum ávinningi,“ segir Guðmundur.

Ætluð sóun lyfja vegna hitastigsfrávika nemur að hans sögn um 35 milljörðum Bandaríkjadala á heimsvísu og áætlað er að um 35

in á sér stað,“ segir Gísli Herjólfsson, framkvæmdastjóri og einn af fimm stofnendum Controlant.

„Að þessu leyti er Controlant orðinn kritískur birgir hjá lyfjafyrirtækjum. Okkar lausn verður miðpunkturinn í því að halda utan um dreifingu þessara bóluafna um allan heim og tryggja gæði þeirra þangað til þau koma á áfangastað.“

Er ekki krefjandi að halda í við tíföldun tekna á svo skömmum tíma?

„Jú, það er heilmikil vinna fölginn í því að skala starfsemina upp og ráða við þetta allt saman. Það sem við töldum að myndi gerast á tveimur til þremur árum er þjappað saman í 12 til 18 mánuði. En á móti kemur að við erum vel undirbúin. Þetta er afrakstur af sölustarfi síðustu tveggja ára, sem hefur landað okkur samningum koll af kalli,“ segir Guðmundur.

Þá bætir hann við að tíföldun tekna á tveimur árum krefjist þó ekki nema rúmlega þreföldunar á mannskap í tilfalli Controlant. Auk þess sé fyrirtækið í samstarfi við bandarískan framleiðanda um framleiðslu á vélbúnaðinum, sem hafi alla burði til þess að auka framleiðslu í takt við eftirspurn.

Breytt stefna gaf góða raun

Controlant, sem var stofnað árið 2007 í kringum þróun á þráðlausum skynjurum, var ekki með skýra viðskiptaáætlun í upphafi. Fyrsta

hugmyndin var að þróa þráðlausar þrýstiskynjara í dekk fyrir breytta jeppa, en fljótlega kom í ljós að ekki væri hægt að byggja upp stórt fyrirtæki í kringum þann litla markað.

„Síðan gerist það árið 2009, þegar svínaflensan er að ganga, að við náum samningi við sóttvarnalækni um vöktun á öllum bóluafna-geymslum landsins. Það var fyrsta skrefið inn í lyfjageirann og við sáum strax að það væri mikil þörf fyrir tækni sem vaktar ástand og gæði lyfja,“ segir Gísli.

Tæknilausn Controlant náði útbreiðslu á Íslandi. Notkun hennar til þess að vakta geymslu lyfja á íslenskum heilbrigðisstofnunum og dreifingu þeirra innanlands, varð til þess að skemmdir á lyfjum og bóluafnum á Íslandi vegna hitastigsfrávika er nánast úr sögunni.

Árangurinn gaf góða ástæðu til þess að hefja sölustarf utan landsteinanna. Fyrst náðust samningar í Danmörku, því næst Bretlandi og

FARTÖLVUR!

ÞÚ FINNUR RÉTTU TÖLVUNA HJÁ OKKUR

APPLE MACBOOK AIR 2020

- Ótrúlega léttar og þunnar tölvur sem eru aflmeiri en nokkurn tímann áður
- 20% stærri snertiflötur og nýtt Magic lyklaborð
- Skelinn er úr 100% endurunnu áli

ASUS

ASUS VIVOBOK 15

- Fæst nú með 10. kynslóð Intel i5 örgjörva
- Rammalaus NanoEdge skjár, nýtir stærðina enn betur
- Með ErgoLift lóm sem lyftir tölvunni örlítið, fyrir aukin þægindi

acer

ACER NITRO 5

- Yfirgnæfandi afkastageta með 10. kynslóð Intel örgjörva og Nvidia skjákorti
- Nú með DTX:X Ultra hljóðstýringu sem skilar skýrara og kraftmeira hljóði
- KillerConnectivity gerir þér kleift að forgangsraða forritum fyrir notkun á netinu

APPLE MACBOOK PRO 2020

- Tilvalin fyrir þau kröfuhörðustu, hönnuð til að auðvelda vinnuflæði og afköst
- Nú fáanleg með örgjörva sem eykur afköst skjástýringar um allt að 80%
- Nýtt Magic lyklaborð með meiri nákvæmni

acer

ACER PREDATOR TRITON 500

- Ótrúlega kraftmikil miðað við stærð
- Notar CoolBoost tækni sem stillir kælinguna eftir þörfum
- 300Hz endurnýjunartíðni sem er allt að 4x meira en í hefðbundnum fartölvum

ASUS

ASUS EXPERTBOOK

- Ein léttasta 14" fartölvan á markaðnum
- Handhafi RedDot 2020 verðlaunanna
- Rafhlaða endist í allt að 24 tíma

tl.is

SKOÐAÐU ÚRVALIÐ Á TL.IS

REYKJAVÍK · AKUREYRI · EGILSSTAÐIR · REYKJANESBÆR · SELFOSS · AKRANES

TÖLVU
LISTINN

Hjálmar Gíslason er raðfrumkvöðull sem selt hefur fyrirtæki til Bandaríkjanna. Nýjasta fyrirtækið hans er GRID. „Ég nota þessa þrjá punkta sem leiðarljós í minni vinnu.“ FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Lærdómur Hjálmars af stofnun sprota

Gagnlegt er að deila hugmynd að sprota með öðrum. Ekki óttast að hugmyndinni verði stolið. Hlúa þarf vel að teyminu. Tryggja þarf að fjármagn sé til staðar til að standa undir rekstrinum. Oft þarf að hefja vinnu við að sækja aukið fé fyrr en margir ætla.

Helgi Vífill
Júliússon
helgivifill@frettabladid.is

Hjálmar Gíslason, stofnandi og framkvæmdastjóri GRID, segir að starf þeirra sem stýri sprotafyrirtækjum felist í þremur atriðum. Í fyrsta lagi: Leiða sýnina. Í annan stað: Hlúa að teyminu, ráða rétta fólk og tryggja gott samstarf þess á milli. Í þriðja lagi: Tryggja að peninga fyrirtækisins þrjóti ekki, því þá er reksturinn kominn á endastöð.

„Ég nota þessa þrjá punkta sem leiðarljós í minni vinnu,“ segir hann. Aðspurður segir Hjálmar að það komi í bylgjum hvar fókusinn liggja hverju sinni, til dæmis hafi mikil vinna farið í að afla GRID frekara fjármagns í sumar. Hann vitnar í þrautreyndan forstjóra nýsköpunarfyrirtækis sem sagði að starfstíllinn breyttist ekki, en engu að síður skipti forstjórinn um vinnu á sex mánaða fresti.

GRID vill hjálpa notendum töflureikna á borð við Microsoft Excel að miðla upplýsingum á hreinlegan og skilvirkan máta.

Hjálmar var á meðal ræðumanna sem fjölluðu um mistök í nýsköpum á stafrænum fundi sem Fjártækni-klasinn stóð fyrir á dögnum. Markaðurinn ræddi við hann um málið.

Ótti við hugmyndaþjöfa

Hjálmar segir að varðandi fyrsta atriðið, að leiða sýnina, vilji margir ekki ræða hugmyndir sínar að nýjum fyrirtækjum af ótta við að einhver muni stela þeim. Að hans mati séu hverfandi líkur á að sá sem hlýði á hugmyndina muni taka af skarið og stofna sambærilegt fyrirtæki. Þeir frumkvöðlar sem séu í aðstöðu til þess vilji mun frekar

Sótti tólf milljónir Bandaríkjadala í sumar

Hjálmar hefur stofnað fjögur fyrirtæki, þar á meðal Data-Market, sem selt var til hins bandaríska Qlik árið 2014. Við það tilefni kom fram í fréttum að kaupverðið væri á bilinu 12 til 14 milljónir Bandaríkjadala, jafnvirði 1,7 til tveggja milljarða króna, það myndi ráðast af gangi mála í

rekstrinum eftir að kaupin yrðu um garð gengin.

Í sumar fékk GRID tólf milljónir Bandaríkjadala í fjármögnun, einkum frá erlendum fjárfestum. Um var að ræða þriðju fjármögnunarlotu fyrirtækisins. Fjölmíðlar hafa sagt að GRID hafi sótt yfir tvo milljarða frá fjárfestum.

Raunveruleikinn er sá að fjármögnunarferli taka aldrei minna en fjóra til sex mánuði. Sum þeirra sem ganga upp taka jafnvel miklu lengri tíma: hátt í ár.

úr því að kynnast hvert öðru vel og jafnvel þótt við séum sprotafyrirtæki, að það sé jafnvægi sem hentar öllum á milli einkalífs og vinnu,“ segir Hjálmar.

Teymisþjálfari hjálpi starfsmönnum að vinna í stórum og litlum hópum, og aðstoði við að styrkja tengslin á milli fólks. „Við höfum boðið þeim starfsmönnum upp á að hitta markþjálfara, sem eru að velta fyrir sér hvert þeir vilja fara í lífinu og hvernig það rúmast innan fyrirtækisins,“ segir hann.

Skapað traust

Hjálmar segir að tekist hafi að skapa umhverfi þar sem starfsmenn treysti sér til að spyrja spurninga, sem í fyrstu kynnu að þykja ókynsamlegar, eða vekja athygli á því þegar þeir telja að fyrirtækið sé ekki á réttri leið. Starfsmenn geti rætt vandamál, hvort sem þau snúi að teyminu eða einkalífinu. „Okkur hefur tekist að skapa umhverfi þar

sem fólk er öruggt og það býr til bestu dýnamíkuna í hópinn, sem skilar sér í betri vinnu,“ segir hann.

Síðast en ekki sist verði framkvæmdastjóri sprotafyrirtækis að tryggja að fyrirtækið hafi nægt fé til rekstrarins. Hjálmar segir að algengt sé að frumkvöðlar séu ekki nógu taktískir í öflun fjármagns og átti sig ekki á hve langan tíma ferlið taki.

Huga fyrr að fjármögnun

Að hans sögn hafi það komið mörgum á óvart þegar GRID sótti tólf milljónir Bandaríkjadala í sumar, að sprotafyrirtækið hafi verið í þeirri aðstöðu að geta verið í rekstri í 18 mánuði í sömu stærð, þegar hafist var handa við að undirbúa umrædda fjármögnun. Oft sé ekki farið að huga að næstu fjármögnun fyrr en fyrirtækið hafi yfir að ráða fé til að standa undir útgjöldum næstu þrjá til sex mánuði. „Raunveruleikinn er sá að fjármögnunarferli taka aldrei minna en fjóra til sex mánuði. Sum þeirra sem ganga upp taka jafnvel miklu lengri tíma: hátt í ár,“ segir Hjálmar.

Hann segir að hafist hafi verið handa við að undirbúa fjármögnunina í byrjun árs og henni hafi verið lokið í ágúst. Formlega hafi vinnan staðið yfir frá mars, eða í fimm mánuði. „Sú vinna gekk tiltölulega hratt fyrir sig.“

Hjálmar segir að starfsmenn GRID hafi litið á vinnuna við fjármögnunina eins og sölufarli. Það hafi komið mörgum á óvart að fyrirtækið hafi verið með lista yfir 110 vísisjóði sem mögulega samstarfsaðila. „Vinsuðum út það sem okkur fannst passa og áttum að minnsta kosti hálf tíma samtali við 70 af þeim,“ segir hann. Ef það var áhugi fyrir hendi var reynt að fá að ræða við meðeiganda í sjóðnum. Yfirleitt taki vísisjóðir ákvarðanir um fjárfestingar á fundi þar sem

allir meðeigendur sjóðsins hittast á rökstólum.

Lítill áhersla á markaðsmál

Undir liðnum að tryggja nægt fé til rekstrarins falli einnig að oft sé lögð of lítill áhersla á sölu- og markaðsmál nýsköpunarfyrirtækja. Að sögn Hjálmars sé það oft áberandi í viðskiptaáætlunum íslenskra tæknifyrirtækja hve seint sé hugað að þeim þætti. Það sé ekki vænlegt til árangurs.

„Aftur er um að ræða vegferð þar sem ég í fyrstu taldi að nóg væri búa til góða vöru og hún myndi selja sig sjálf. Jafnvel þótt ég heyrði marga segja að svo væri ekki. Við stofnun GRID var ég í raun búinn að leggja meiri vinnu í sölu- og markaðsmálin en á tæknihliðinni, þegar ákveðið var að fara af stað með verkefnið,“ segir hann.

Hjálmar segir að í upphafi, þegar hann hafi haft grófa hugmynd um hvað varan ætti að gera, voru keyptar Google-auglýsingar, eins og varan væri til. Með þeim hætti var hægt að gera tilraunir með skilaboð og markhópa. Þeim sem smelltu á þær var boðið að taka þátt í könnun.

„Furðulega margir svöruðu henni og við það fékk ég mikið af upplýsingum, til dæmis um með hvaða hætti fólk sé að leysa vandann nú, af hverju núverandi lausnir séu ekki nógu góðar og hvað það væri reidu-búið til að greiða fyrir lausnina ef hún væri til. Þetta fótaði alla vörustefnuna. Þótt virkni vörunnar hafi ekki breyst, breytti þetta miklu um hvernig við töluðum um hana,“ segir hann.

Samhliða vörubrún hefur GRID ávallt gert slíkar tilraunir í markaðsmálum. Við það hafi byggst upp búsna góður skilningur á því hvar og hvernig eigi að ná til markhópsins. „Og við höfum ekki selt vöruna og stefnum ekki á það fyrr en snemma á næsta ári,“ segir hann.

Skotsilfur

Krefjandi gigg

Í þriðja skiptið á rúmum þremur árum leitir Landsvirkjun nú eftir framkvæmdastjóra viðskiptaþróunar- og markaðssviðs.

Í febrúar 2013 var Björgvin Skúli Sigurðsson ráðinn í starfið, en hann hætti réttum fjórum árum síðar. Birna Ósk Einarsdóttir var ráðin í kjölfarið, en lét af störfum eftir nokkra mánuði í starfi.

Stefania G. Halldórsdóttir var svo ráðin í janúar 2018, en hún hefur nú einnig hætt og ráðið sig til fjárfestingafélagsins Eyris. Staðreyndin er auðvitað sú að áhersla Landsvirkjunar á að laða til landsins gagnaver og kísilframleiðslu hefur ekki gefist vel, þó að ytri aðstæður spili vissulega stórt hlutverk í þeirri þróun. Spurningin er auðvitað sú hvort það skrifist allt á viðskiptaþróunarsvið fyrir-tækisins?

Sjaldséð lokun

Nýsköpunarmiðstöð verður lögð niður ef frumvarp Þórðis Kolbrúnar Reykjavíkur, ráðherra nýsköpunarmála, nær fram að ganga. Fyrir utan þá sem eru á launaskrá Nýsköpunarmiðstöðvar voru allir sammála um að skynsamlegt væri að finna verkefnum stofnunarinnar nýjan farveg, enda barn síns tíma á margan hátt. Stóru fréttirnar eru þær að loks hefur einhver ráðamannaþjóðarinnar kjark til að leggja niður gagnslausa ríkisstofnun og spara með því hundruð milljóna króna á hverju ári. Auðvitað er leitt þegar störf eru lögð niður, en sérfræðingar í nýsköpun eiga væntanlega ekki erfitt með að búa sér til ný verkefni.

Langt yfir strikið

Verkalýðs-hreyfingin beitir ýmsum brögðum til þess að ná sínu fram á þessum síðustu og verstu. BHM reyndi að telja fólki trú um að hér væri „eftirspurnarkreppa“ til þess að réttlæta hækkun á atvinnuleysisbótum. Alþýðusamband Íslands, undir forsæti **Drífu Snædal**, notar orðið „ferðapjónustukreppa“ til þess að koma í veg fyrir skynsamleg úrræði fyrir atvinnulífið, til dæmis lækkun tryggingagjaldsins. Vörunerkjafraeðin eru notuð til þess að vekja upp villandi hughrif. ASI fór síðan svo langt yfir strikið í ýkjum og afvegaleiðingu að færstir muna eftir öðru eins. Sambandið lagðist gegn lækkun tryggingagjalds þvert á atvinnugreinar þar sem tryggingagjaldið er „nánast eini skatturinn sem fyrirtæki greiða“. Málflutningur af þessu tagi fer langleiðina með að stimpla ASI út úr vitrænni umræðu um efnahagsmál.

Færa fornminjar til að rýma til fyrir uppistöðulóni

Tyrkneskir verkamenn færa hina 600 ára Er Rizk-mosku úr stað vegna virkjanaframkvæmda. Illisu-stíflan nýtir fallvatn úr hinu sögufræga Tigris-fljóti. Alls hafa þrjár túrbínur verið gangsettar og þrjár eru eftir. Uppsett afl virkjunarinnar verður um 1200 megavött og uppistöðulónið verður um það bil 10,4 milljarðar rúmlitra, sem er um það bil fimm sinnum stærra en Háslón við Kárahnjúkavirkjun. MYND/GETTY

Axlabandakenningin

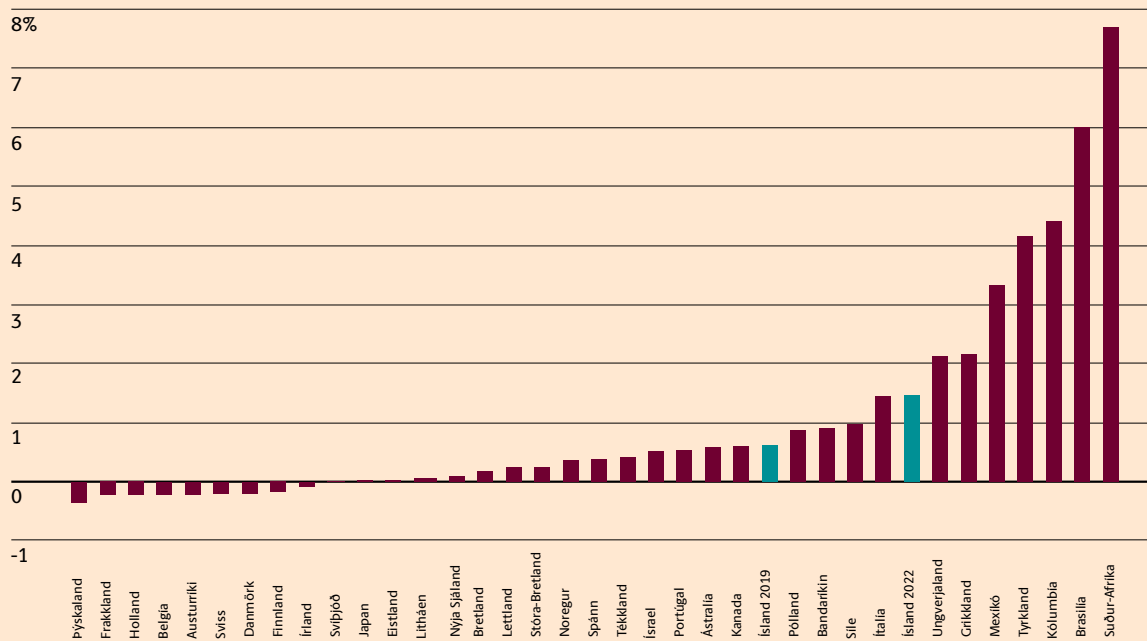

Agnar Tómas Möller
sjóðstjóri hjá Kviku eignastýringu

Það fór ekki mikið fyrir hálfis árs afmæli efnahagskreppunnar af völdum heimsfaraldursins í seinustu viku, sem formlega hófst þann 23. mars þegar markaðir féllu eins og steinn eftir að veiran hóf innreið sína í Evrópu. Það virðist ekki sérstaklega umdeilt að hin efnahagslega glíma við faraldurinn hefur gengið eins vel og óska hefði mátt hér á landi: Aðgerðir stjórnvalda gagnvart fyrirtækjum og starfsfólki þeirra voru skjótar og hnitmiðaðar, og það sem líklega hefur vegið þyngst er að Seðlabanki Íslands hefur getað beitt sér af miklu afli. Þar leikur stór gjaldveyrissvaraförð lykilhlutverk og treystir kjölfestu verðbólguvæntinga – þótt stærsta útflutningsgrein landsins hafi þurrkast út, krónan hafi fallið um 16% á árinu og verðbólga farið yfir markmið, vænta fjárfestar og fyrirtæki þess að verðbólga verði við eða undir markmiði horft til lengri tíma. Það er markverður árangur.

Þótt efnahagsviðbrögð víða um heim hafi miðað fyrst og fremst að því að fylla holu tapadrar eftirspurnar sem kórónaveiran hefur valdið, er brýnasta verkefnið að örva fjárfestingu í arðbærum verkefnum sem geta lyft löskuðum og skuldsettari hagkerfum upp úr kreppunni. Þessari skoðun lýsti bankastjóri seðlabankans í Minneapolis, Neel Kashkari, nýlega í viðtali við Bloomberg fréttaveituna – aukin skuldsetning í Bandaríkjunum yrði ekki vandamál ef hún færi í fjárfestingar í framtíðinni – öðru

/// **Vaxtabyrði (% af GBP) OECD ríkja**
miðað við núverandi vaxtastig (10 ár) á öllum skuldum

máli gegndi ef skuldsetningu væri beitt til að örva neyslu til skemmrí tíma.

Uppfærð fjármálaáætlun íslenska ríkisins gerir ráð fyrir að skuldir ríkissjóðs vaxi úr 23% í um 55% árið 2022, sem hlutfall af landsframléiðslu. Visbendingar að hausti benda til að kreppan verði dýpri en spáð hefur verið og því hætt við að skuldaaukningin verði meiri. Á sama tíma er vaxandi umræða um að leiðin úr kreppunni verði studd með enn frekari hækkun launa og annarra bóta, bæði hjá hinu opinbera og einkageiranum. Hefur það meðal annars verið rökstutt með að hefðbundin efnahagslögmál falli úr gildi við núverandi aðstæður og vextir séu svo lágir að skuldsetning borgi sig, þar sem hagvöxtur framtíðar verði hærri en vaxtastigið í dag.

Í viðtalsþættinum Sprengrandi um síðastliðna helgi, líkti Þorsteinn Viglundsson, fyrrverandi þingmað-

ur og ráðherra, því að hækka laun við núverandi aðstæður þegar verðmætasköpun hagkerfisins hefur fengið þungt högg, við að „hífa sig upp á axlaböndunum“. Sumir virðast hafa fengið innblástur af svokallaðri „núttíma-peningahagfræði“ (MMT) sem telur að ríki með sjálfstæðan gjaldmiðil og ótakmarkað peningaprentunarvald, geti eytt áður en fjármunanna er aflað og svo rétt sig af með skattheimtu í þann mund þegar efnahagslakinn liður undir lok og verðbólgan lætur á sér kræla. Þótt skiptar skoðanir séu um ágæti þeirrar kenningar er það minna umdeilt að einungis stór lokud hagkerfi með litlar erlendar skuldir, svo sem Bandaríkin, Japan, Bretland og Kanada, gætu leyft sér að hugsa með þeim hætti, hvað þá opin orðhagkerfi eins og hið íslenska.

Ein smæsta mynt í heimi þarf að stökkva hærra en hinar stærri. Ísland getur ekki leyft sér sömu

hluti og Japan og Bandaríkin sem dæmi. Árið 2019 skuldaði íslenska ríkið 23% af landsframléiðslu, áberandi lítið meðal vestræna ríkja, en mun að óbreyttu skulda nálægt 60% af landsframléiðslu á árinu 2022. Efallar skuldir íslenska ríkisins yrðu endurfjármagnakjörum ríkisins á næstu árum, yrði greiðslubyrðin mjög há í alþjóðlegum samanburði og einkum ríki (meðal OECD) við eða fyrir ofan okkur sem talin eru með ósjálfbæra skuldastöðu, s.s. Ítalía, Grikkland, Tyrkland, Brasília og Suður-Afríka.

En þannig byrja flestar skulda-kreppur, lágir langtímavextir, sem eru visbending um daprar hagvaxtarhorfur, freista til lántöku til óskynsamlegra og ósjálfbærra ráðstafana, sem svo hækka vextina og dregur úr vaxtarhorfum þangað til ekki er lengur hægt að vaxa út úr skuldahitinni. Við hífum okkur ekki upp á axlaböndunum úr því.

**Trésmiðir, úrsmiðir, tónlistarfólk
kaupa tómata, gúrkur, osta og mjólk.**

Brandenburg | sía

Þegar þú verslar hér heima skilar það sér aftur til þín. Þú styður við framleiðslu, ferskleika, úrval og gæði. Þannig skapast verðmæti og ný störf, samfélaginu til góða. Kynntu þér málið á gjoridsvovel.is.

ÍSLENSKT

LÁTTU ÞAÐ GANGA

SKOÐUN

Helgi Vífill
Júlíusson

Opnum augun

Margir gera sér ekki grein fyrir því hve staðan í efnahagslífinu er alvarleg. Það er með ólíkindum, í ljósi þess að það hefur margoft komið fram að COVID-19 geri það að verkum að heimsbyggðin glími við verstu kreppu í 100 ár.

Fréttamaður Ríkisútvarpsins spurði til dæmis framkvæmdastjóra Samtaka atvinnulífsins á mánudaginn hvort yfirlýsingar SA um að Lífskjarasamningurinn væri brostinn væri aðferð til að þvinga ríkisstjórnina til aðgerða til að aðstoða atvinnulífið?

Þykir fréttamanninum það virkilega sennilegt? Áttar hann sig ekki á að verðmætasköpun í hagkerfinu hefur hrunið í kjölfar COVID-19? Engu að síður kveða kjarasamningar á um launahækkunarir. Það er þverstæða. Horfur í efnahagslífinu voru með allt öðrum hætti þegar samið var um Lífskjarasamninginn í apríl í fyrra. Margir atvinnurekendur töldu hækkunarirnar þá samt of miklar.

Tekjur ferðaþjónustunnar hafa nánast fuðrað upp en hún skapaði á síðasta ári um þriðjung af gjaldrystekjum landsins. Það hefur víðtækar afleiðingar á allt hagkerfið enda byggir það á samspili fjölmargra starfa. Atvinnugreinar starfa ekki í tómarúmi.

Verkalýðshreyfingin hefur ekki sýnt breyttum aðstæðum skilning. Hún berst á hæl og hnakka til að umsómdum launahækkunum verði haldið til streitu. Það er djarfur leikur sem kann að leiða til aukins atvinnuleysis og hægari viðspyrnu ef of hátt launastig dregur úr samkeppnishæfni útflutningsgreina landsins.

Greining verkalýðshreyfingarinnar á efnahagslífinu hefur verið mistæk. Samt tókst henni að knýja í gegn að Lífskjarasamningurinn haldi um sinn. Fyrst héldu forsvarsmenn verkalýðshreyfingarinnar því fram að COVID-19 hefði skapað eftirspurnarkreppu og því yrði að hækka laun. Reyndin er klassískur framboðsskellur, eins og aflabrestur var fyrir fáeinum áratugum, og því kemur það fyrir-tækjum að litlu gagni að hækka laun. Þá fullyrta verkalýðshreyfingin að kreppan væri bundin við ferðaþjónustuna og því yrði að hækka laun. Því miður er lífið ekki svo einfalt.

Í ljósi þess að verðmætasköpun hefur hriðfallið hefði verið eðlilegt að atvinnurekendur myndu slíta kjarasamningum og semja um lægri laun í einhverjum tilfellum. En Samtök atvinnulífsins fóru einungis fram á að fresta launahækkunum og tímabundna lækkun á framlagi atvinnurekenda í lífeyrissjóði. Ekki féllst verkalýðshreyfingin á það.

Það er erfitt að takast á við vanda ef skilningur á honum er ekki fyrir hendi. Það mun leiða til þess að teknar verða rangar ákvarðanir í baráttunni við kreppuna. Það mun skaða hag heimilanna. Opnum augun.

Stoðir töpuðu nærri 500 milljónum króna

Tap af rekstri fjárfestingafélagsins Stoða var 476,7 milljónir króna á fyrstu sex mánuðum ársins. Viðsnúningur varð á verði skráðra verðbréfa í eigu félagsins, en tæplega 694 milljóna króna gengistap var bókfært á fyrstu sex mánuðum ársins, samanborið við 1,65 milljarða hagnað í fyrra.

Í apríl greindi Markaðurinn frá því að hlutabréfaeign Stoða í skráðum félögum hefði, í takt við mikið verðfall í Kauphöllinni, minnkað um nærri fimmtung á fyrstu þremur mánuðum ársins. Gengistap félagsins nam tæpum 3,5 millj-

Jón Sigurðsson

örðum króna þegar verst lét. Hlutabréfamarkaðir réttu svo úr kútnum inn í sumarið, en Stoðir eru stór hluthafi í Arion, Símanum og TM.

Stærsti hluthafi Stoða er sem fyrr félagið S121, með tæplega 65 prósentu hlut. Það er meðal annars í eigu félaga á vegum Jóns Sigurðssonar, stjórnarformanns Stoða, Einar Arnar Ólafssonar, fyrrverandi forstjóra Skeljungs, og Örvars Kjærsted, fjárfestis og stjórnarmanns í Tryggingamiðstöðinni. -thg
Heildareignir Stoða nema 24,7 milljörðum, en skuldir á bókum félagsins eru nánast engar. -thg

27.09.2020

Mér sýnist á öllu að Alþýðusamband Íslands sé á góðri leið með að stimpla sig út úr vitrænni umræðu um efnahagsmál.

Halldór Benjamin Þorbergsson, framkvæmdastjóri Samtaka atvinnulífsins

SKOÐAÐU
ÚRVALIÐ Á
BODLEID.IS

YEALINK FJARFUNDABÚNAÐUR HAFÐU FUNDINN Í FULLUM GÆÐUM

Yealink er traustur og öflugur fjarfundabúnaður fyrir Microsoft og Zoom umhverfi með miklum hljóðgæðum og mynd með frábærri skerpu svo allir fundarmenn fá að njóta sín – hvar í heiminum sem þeir eru.

Certified for
Microsoft Teams

Certified for
Skype for Business

PANTAÐU FUND OG SJÁÐU
HVAD ÞÚ GETUR SPARAÐ